Aalborg Universitet

Statusrapport for følgeforskningen i Talentprojektet

Ditlev, Helle Vilain; Rasmussen, Annette

Publication date:
2008

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Link to publication from Aalborg University

Citation for published version (APA):
Ditlev, H. V., & Rasmussen, A. (2008). *Statusrapport for følgeforskningen i Talentprojektet*. Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi, Aalborg Universitet.

General rights
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from vbn.aau.dk on: May 08, 2024

Statusrapport for følgeforskningen i Talent-projektet

Annette Rasmussen
Helle Vilain

Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi
Aalborg Universitet
April 2008

1. Indledning

Denne rapport handler om Talentprojektet i Hjørring Kommune. Den beskriver først baggrunden og de organisatoriske rammer bag udviklingsprojektet. Dernæst følger en beskrivelse af, hvorledes forskningen er grebet an, herunder hvilke spørgsmål, der søges svar på, hvorledes de søges besvaret (ved hvilke metoder og på hvilket teoretisk grundlag) samt hvilke data der på nuværende tidspunkt er indsamlet. Endelig leverer statusrapporten på baggrund af nogle af de foreløbige data (ud fra interview med sidste års elever) en skitse af elevmålgruppen og dens indirekte udbytte af projektet, der er bestemt ud fra, hvad eleverne efterfølgende er gået i gang med, og hvilken betydning de retrospektivt tillægger talentprojektet.

2. Baggrund og organisatoriske rammer

Hjørring kommune etablerede i 2007 et talentcenter, Talentcenter Vendsyssel, med tilbud om undervisning i fritiden for særligt interesserede elever. Talentcentret er en fortsættelse og en udvidelse af det første talentprojekt, hvor man for elever i ottende og niende klasse tilbød undervisning i fysik, kemi, biologi, matematik og engelsk, som fandt sted uden for skoletid på Hjørring Gymnasium samt på Bindslev Skole ved afholdelse af talent camps.

Hjørring Byråds undervisnings- og børneudvalg traf i maj 2007 beslutning om at udvide tilbuddet til at omfatte flere fag og flere undervisningssteder. Talentcentret er herefter et samarbejde mellem Hjørring Kommune, EUC-Nord, Hjørring gymnasium og Hjørring Ungdomsskole, der i skoleåret 2007/2008 tilbyder elever med særlige kræfter og interesse for skolearbejdet aktiviteter med et bredt udbud af fritidsundervisning indenfor det sproglige og naturvidenskabelige område (jf. informationsfolder).

Beskrivelse af talentklasserne 2007-2008

Tilbuddet omfattede undervisning på to årgange – organiseret i henholdsvis en 8. klasse omkring følgende fag: engelsk, naturfag, matematik eller klassiske sprog og grammatik; og i en 9. klasse hvor eleverne kunne vælge mellem forskellige emner som: ”Liv i universet”, ”Sprog som sprog og kulturbærer”, en merkantil linie eller en naturfaglig linie. Undervisningen var desuden planlagt til at skulle foregå en eftermiddag om ugen (efter skoletid) på enten HNX (en forkortelse for Hjørring Ny 10ende, som er kommunens center for 10. klasse), Hjørring Gymnasium eller EUC-Nord (enten HHX eller HTX). Efter ansøgningsfristens ophør var der 52 elever, hvoraf 28 havde søgt kurserne for 8. klasse, og 24 havde søgt kurserne for 9. klasse. Nogle få faldt senere fra, og enkelte andre kom til.

Ud fra det endelige antal ansøgere og deres prioriteringer var der basis for at oprette **én 8.klasse** omkring engelsk, som de fleste elever havde som første prioritet. Der var ikke nok ansøgere til at oprette en naturfaglig klasse.

8. klasse Engelsk bestod af 25 elever – 22 piger og tre drenge – og en elev var fra en anden kommune (Skagen). Selvom eleverne var rekrutteret fra forskellige skoler (ni Hjørring-skoler er repræsenteret), kom ikke mindre end 11 elever fra samme skole (Bagterpskolen) og seks af disse fra samme klasse. En mulig forklaring på dette kan være, at klassens to undervisere begge kom fra denne skole. Undervisningen foregik mandage fra kl. 15.30 til kl. 17.00, svarende til to lektioner. Den fandt sted på HNX (Hjørring Ny 10ende) og blev varetaget af to folkeskolelærere. Hverken lærere eller elever havde på forhånd nogen tilknytning til HNX, hvilket gav lærerne visse praktiske problemer med orientere sig i forhold til f.eks. teknisk udstyr, som cd og dvd-afspillere.

Der var elever til **to 9. klasser**, hvoraf den ene var en merkantil klasse, og den anden en naturvidenskabelig klasse.

Den merkantile klasse bestod af syv elever – tre drenge og fire piger – hvoraf fem elever var fra Højene skole, og to elever sidste år gik i den naturvidenskabelige talentklasse. De fem undervisere var alle fra HHX. Dog var det fra starten planlagt, som en del af idégrundlaget om videndeling mellem folkeskole og ungdomsuddannelser, at der skulle have været tilknyttet en lærer fra Bindslev skole, som også deltog sidste år. Men pga. sygdom i familien, har denne lærer været nødt til at trække sig fra projektet. Klassen er blevet undervist i engelsk, filosofi, samfundsfag og markedsføring, og undervisningen foregik hver gang på HHX/EUC Nord, tirsdage fra 15.15 til 18.30. Forløbet blev afsluttet med en studietur til Glasgow.

Den naturvidenskabelige klasse bestod af 21 elever – syv piger (oprindeligt otte) og 14 drenge. Tre elever kommer fra andre kommuner (Holstebro, Sønderborg og Brønderslev), og otte elever fulgte sidste års talenthold for 8. klasse. Klassen kan betegnes som en ”fusionsklasse”, idet der oprindeligt var udbudt to klasser med et naturvidenskabeligt indhold, én på gymnasiet og én på HTX. For at sikre en rimelig holdstørrelse valgte man at slå de to klasser sammen og undervise dem på skift i moduler af fire uger. Da der var flest elever, der havde valgt HTX, foregik tre af undervisningsmodulerne på HTX og to moduler på STX.

Organisationen bag talentklasserne

Diagrammerne på de følgende sider viser organisationen bag talentklasserne, som den har været for henholdsvis de første talentklasser (skoleåret 2006/2007) og for de nuværende talentklasser (skoleåret 2007/2008).

Diagram 1: Talentplejeprojektet, Hjørring Kommune 2006-2007

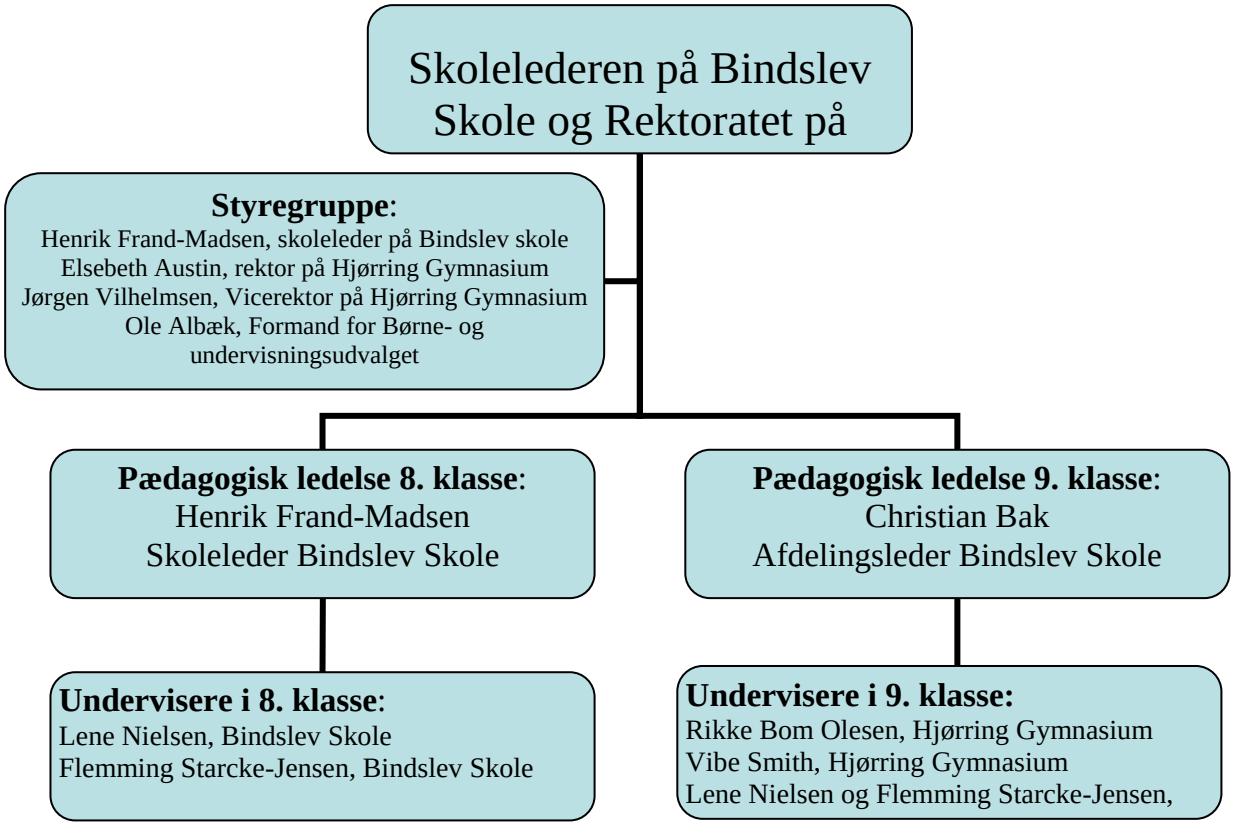

Diagram 2: Talentcenter Vendsyssel, Hjørring Kommune 2007-2008

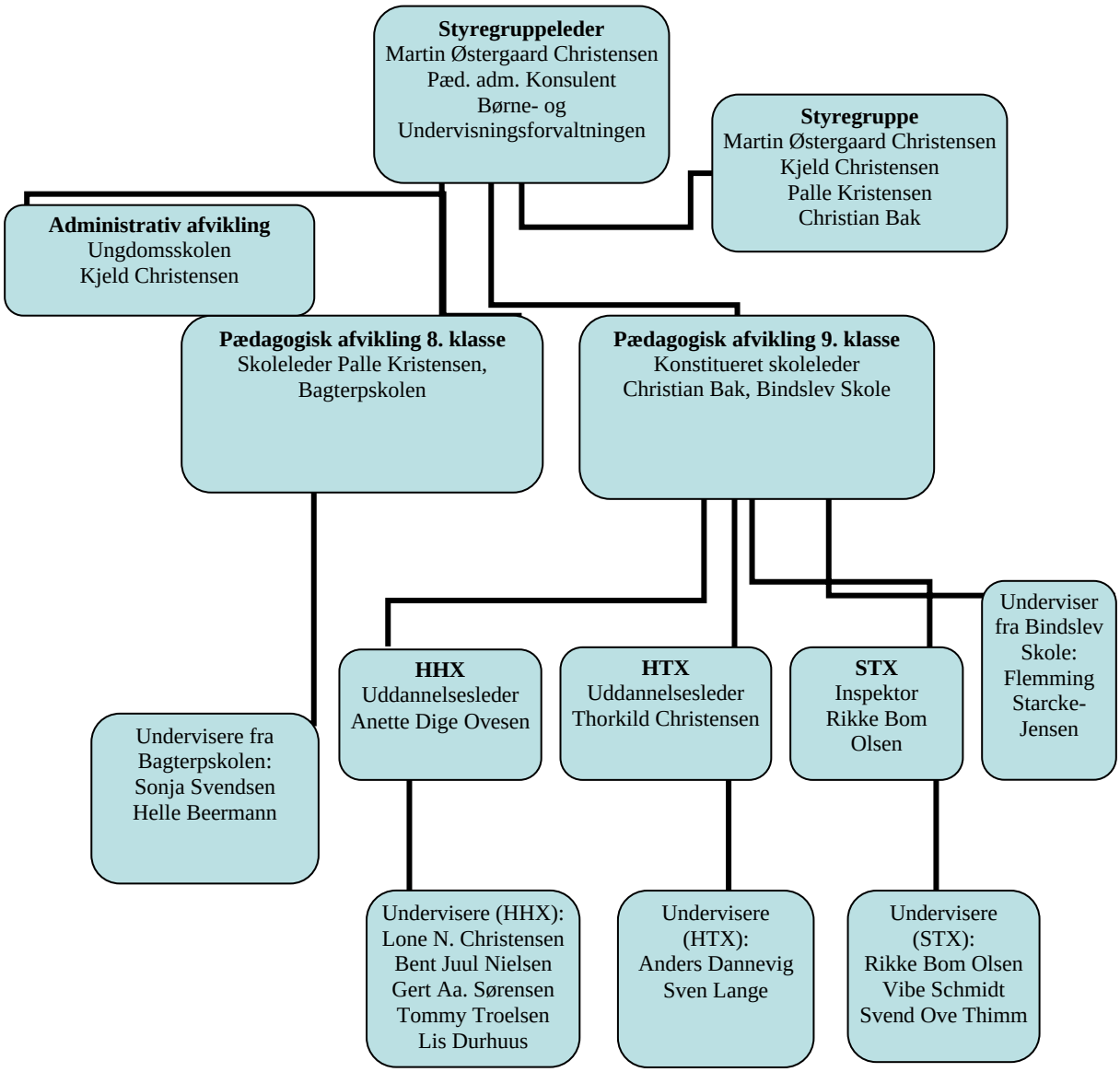

Ud fra disse organisationsdiagrammer tegner der sig nogle væsentlige ændringer af projektorganisationen fra det første talentprojekt til det andet. Ændringerne viser sig på følgende områder**:**

- En bredere forankret styregruppe med en administrativ leder, en kommunal formand og tovholder, samt to pædagogiske ledere for henholdsvis 8. klasse og 9. klasse.
- Et ekstra led i organisationsplanen – hvilket har medført en længere vej fra informationerne/beslutningerne til dem, der har skullet udføre dem.
- En total adskillelse af 8. og 9. klasse, også hvad angår fysisk placering. 8. klasse blev såvel i år som sidste år undervist af folkeskolelærere, men i år på

HNX (Hjørring Ny 10ende), hvor man sidste år var på gymnasiet. Der har på ingen måde været et samarbejde eller nogen orientering mod hinanden. F.eks. har der på både 8. og 9.klasse været arrangeret en Englandstur (til hhv. London og Skotland), hvor der ville have været mulighed for at lave fælles sparring/planlægning. Begge turene er planlagt af de involverede lærere.
- Der er mange nye aktører på alle poster i organisationen, og næsten ingen varetager de samme opgaver som sidste år. Fra såvel STX som fra Bindslev Skole har nye personer fået overdraget ledelsen og ansvaret i forhold til underviserne.
- Det gymnasiale niveau er blevet udvidet med HHX og HTX.
- Projektets idémager og ophavsmand står nu udenfor talentklasserne.

Overordnet kan man sige, at Talentprojektet, som blev søsat i skoleåret 06-07, har udviklet sig til en større organisation. Det er gået fra primært at være forankret i en idealistisk initiativgruppe tilknyttet én folkeskole, til at være et betydeligt større kommunalt projekt – en begyndende institutionalisering – under navnet Talentcenter Vendsyssel.

En af de ideologiske kerneproblemstillinger, som udviklingen af Talentplejeprojektet har centreret sig om, har været at definere, hvad talent egentlig er, og hvordan talent skal forstås og støttes i en undervisningsmæssig sammenhæng: Har vi med den smalle elite at gøre, som det er vigtigt at skabe specielle rammer for, så deres talent udvikles optimalt? Eller taler vi om en lidt bredere gruppe af unge, som har et ekstra overskud, som de vælger at bruge til boglige udfordringer? Netop i spændingsfeltet mellem disse lidt polariserede synspunkter har udviklingen på dette område fundet sted.

3. Forskningstilgang og -design

Bevillingen af statslige midler til Talentplejeprojektet indebærer en forskningsindsats, hvis fokus er blevet skitseret i ansøgningen. Der er hermed lagt op til at fokusere forskningen omkring følgende spørgsmål:

- Hvordan fungerer organisationen og netværket omkring talenttilbudet?
- Hvad karakteriserer det pædagogiske indhold i talentprojektet?
- Hvad kendetegner de elever, som ønsker at deltage i talentudvikling, og hvordan adskiller de sig fra andre elever i samme aldersgruppe?
- Hvad betyder deltagelse i talentprojektet for elevernes skolepræstationer og kompetencer, samt for deres overgang til fortsat uddannelse?
- Hvad betyder deltagelsen i talentprojektet og dets særlige aktiviteter for elevernes skoleindsats, holdninger, selvopfattelse og sociale netværk?

Man kan have den forståelse, at der må eksistere en objektiv og dokumenterbar viden om, hvordan processerne omkring talentplejeprojektet er forløbet. Men selv såkaldt ”objektive” data har det med at være mangelfulde og konstruerede. Det har eksempelvis vist sig vanskeligt at få fat i alle mødereferater, som har det med at forsvinde fra computeren.

En anden indgang kan være at forstå udviklingen af Talentplejeprojektet til organiseringen i et Talentcenter Vendsyssel som en proces med flere lag, hændelsers samtidighed og sammenvævning af forskellige personers historier og udlægninger af forløbet.

Vi lægger os primært op ad den sidste, konstruktivistiske tilgang, idet vi især lader de implicerede parters beretninger danne grundlaget for vores analyser. Denne tilgang indebærer anvendelsen af overvejende kvalitative arbejdsformer. Men da vi også anerkender eksistensen af en vis realisme eller ”objektivitet” bag hverdagens hændelser, anlægger vi en flersidig tilgang (jf. Bourdieu 2001:23) og kombinerer forskellige metoder i dataindsamlingen. Det har desuden den fordel, at kontekst bedre indfanges i sin helhed, da forskellige former for målinger kan komplementere det kvalitative (Scott & Usher 2006:112). Det empiriske materiale er således tilvejebragt gennem **observationer** af undervisning og deltagelse i arrangementer (herunder uformelle samtaler, mødereferater og anvendte undervisningsmaterialer) i forbindelse med projektet, **interview** af udvalgte elever, lærere og ledere i projektet, og **spørgeskemaer** besvaret af forældre til eleverne.

Observationerne

På det tidspunkt hvor vi kom med i processen, var der på 8. klasse kun nogle få undervisningsgange tilbage. Deres forløb afsluttedes derefter med en tur til London. Det gav mulighed for en enkelt observation af undervisning i klassen samt deltagelse i og observation af den sidste gangs lektioner, hvor de endelige aftaler om turen til London skulle falde på plads.

De to 9. klasser er blevet fulgt de sidste fire tirsdage i deres forløb. For at få et muligt indblik i kontinuiteten i forløbene, valgte vi at dele observationerne, således at såvel den naturvidenskabelige som den merkantile klasse blev observeret hver gang, men fordelt med halvdelen af tiden hvert sted. Desuden deltog vi en enkelt gang i en talentcamp.

Formålet med at observere dele af undervisningen har været at etablere et ”på-stedet-kendskab” til talentklasserne. Derved etablerer vi et kendskab til de hverdagsbegreber og den kultur, som deltagerne i projektet og den hermed forbundne undervisning er en del af og handler i forhold til. Vi opnår derigennem et vist insiderperspektiv, som samtidig vil være et outsiderperspektiv, idet vi ikke har status af egentlige deltagere i projektet. Det vil dog stadig være vigtigt at medreflektere betydningen af vores egen forskerrolle (Olesen 2001:70).

Den viden, som vi ud fra observationerne generer, kan på den ene side medvirke til at objektivere de vinkler på projektet, som deltagerne ud fra deres forskellige positioner anlægger. På den anden side kan opholdet i felten også medvirke til, at der skabes en fælles kommunikativ platform, som er uomgængelig for vellykkede interview.

Interviewene

Fra organisationen bag talentprojektet er et bredt udsnit af alle involverede – ledere og undervisere – blevet interviewet. Dog har vi foretaget nogle afgrænsninger, således at der udelukkende er talt med personer, som er aktive i det nuværende Talentcenter Vendsyssel, og således at kun to undervisere på alle uddannelsesinstitutioner er blevet interviewet. Det har især haft betydning for HHX, som ellers har fem lærere afsat til undervisning i talentklassen. Her har vi valgt at interviewe de undervisere, som underviste i den periode, der var observation i klassen.

Blandt eleverne valgte vi at interviewe ud fra følgende kriterier: Der skulle være elever fra samtlige de oprettede talentklasser, en nogenlunde lige fordeling på køn, en vis spredning med hensyn til hvilke skoler, de kom fra, og repræsentation af både nogen, som var afklarede med hensyn til deres videre uddannelsesforløb, og af nogen, som var uafklarede omkring dette.

Vi interviewede i alt 17 elever, som fordelte sig med syv elever fra 8. klassen og 10 elever fra 9. klasserne. Eleverne blev interviewet enten på deres hjemskoler eller hjemme hos dem selv, alt efter hvad der bedst kunne lade sig gøre for den enkelte. Fra 9. klasserne blev eleverne desuden valgt ud efter, at der både skulle være gengangere fra sidste år (dog ikke nogen, som var blevet interviewet tidligere), og nye elever, som ikke havde været i talentklassen året før.

Samtlige interview blev gennemført som halvstrukturerede, relativt åbne og dermed eksplorative (Kvale 2001:104). Det vil sige, at vi overordnet fulgte en interviewguide, der anslog bestemte emner. Gennem interviewet supplerede vi med spørgsmål til de emner, som interviewpersonen selv valgte at bringe på banen. De emner vi interviewede ledere og undervisere omkring var deres opfattelser af talent, begrundelser for at deltage i projektet, faglige og sociale relationer i projektet, udbytte af at deltage samt deres syn på organisationen og deres egen placering i denne. Eleverne blev interviewet omkring stort set samme emner undtagen det sidste, som handlede om det organisatoriske, hvor vi i stedet spurgte dem om deres fremtidige uddannelsesplaner.

Begrundelsen for at interviewe deltagerne er først og fremmest at opnå indsigt i deres syn på projektet. Da der er mange lag i organisationen, og elevernes baggrunde giver grundlag for forskellighed – uanset at de er deltagere i samme projekt – er der basis for mange forskellige vinkler på projektet. Vi har forsøgt at tage højde for nogle af de umiddelbart forekommende forskelligheder (men har måske overset andre, ikke så åbenlyse), idet køn, skole- og talentklassetilhørsforhold har været afgørende for udvælgelsen af interviewpersonerne. Der er på den baggrund lagt op til, at de interviewede fra deres indbyrdes forskellige positioner kan komme til orde omkring en række fælles temaer.

Spørgeskemaundersøgelsen

Som et sidste element i dataindsamlingen gennemføres der en mindre spørgeskemaundersøgelse blandt talentelevernes forældre. Der er udsendt et

Internetbaseret spørgeskemaer til samtlige elevers forældre (på en af forældrenes mail-adresser).

Spørgsmålene i spørgeskemaet omhandler geografiske og familiemæssige forhold, forældres erhvervs- og uddannelsesbaggrund, samt kultur- og fritidsforhold. De er med nogle enkelte undtagelser stillet i lukkede kategorier, der besvares med afkrydsning. Dertil er der givet mulighed for yderligere kommentarer, såfremt der måtte være behov for dette.

Hensigten med spørgeskemaundersøgelsen er at indhente oplysninger om eleverne på de nævnte områder og derved muliggøre en mere generel beskrivelse af elevgruppen. Oplysningerne fra spørgeskemaet giver samtidig en baggrundsviden om, ikke blot den samlede elevgruppes men, den enkelte elevs sociale forhold, som kan danne baggrundsviden for fortolkning og forståelse (jf. Bourdieu 1999) af såvel elevinterviewene som projektet i sin helhed.

Følgeforskningen lægger sig som det fremgår direkte i forlængelse af det spor, der forskningsmæssigt blev fulgt i projektet sidste år. Det er således samme spørgsmål, der arbejdes videre med. Den udvidede tidshorisont, som følger af bevillingen af det nye projekt og den dertil knyttede forskning (i og med at forskningen gennemføres af samme forskerteam), har skabt fordelagtige betingelser for at følge særligt op på nogle spørgsmål. Det gælder i særdeleshed for spørgsmålet om, hvad deltagelsen i talentprojektet betyder for elevernes skolepræstationer og for deres overgang til fortsat uddannelse, som vi i den følgende, sidste del af rapporten tager fat på.

4. Den tidligere talentklasses elever

En del af følgeforskningens felt er som nævnt at foretage en opfølgende undersøgelse af de elever, som deltog i Hjørring Kommunes talentklasser i skoleåret 2006-07. I henhold til samarbejdsaftalen mellem Hjørring Kommune og Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi, er der især blevet fokuseret på elevernes valg af og overgang til ungdomsuddannelse, samt deres retrospektive vurdering af talentprojektets betydning for dem. Det har afgrænset undersøgelsesfeltet til den tidligere 9. klasse.

Undersøgelsen er foregået som telefoninterviews og alle elever er blevet kontaktet.

Hvad er de gået i gang med?

Samtlige elever har ikke overraskende valgt at påbegynde en gymnasial uddannelse. Det var også det, de og deres forældre i sidste års undersøgelse havde angivet, at de forventede at gå i gang med. Ud af talentklassens samlede antal på 17 elever har 15 elever valgt at gå direkte fra 9. klasse til gymnasiet. Til sammenligning kan det nævnes, at det på landsplan i 2007 var 46 % af folkeskolens elever, der gik direkte fra 9. klasse til en gymnasial uddannelse[1].

[1] http://www.uvm.dk/statistik/grundskole/ftu-genveje_1.htm?menuid=55100515

Fordelingen på de forskellige gymnasiale ungdomsuddannelser er vist i nedenstående figur:

STX naturfag	STX sprog	STX samfund	HHX	HTX	Andet*
7	1	3	1	3**	2

* Andet dækker her en udvekslingsstudent, samt en efterskoleelev, som begge til august 2008 starter på det almene gymnasium.
** Samtlige tre elever har valgt naturvidenskabelige fag på højniveau.

Eleverne blev spurgt, om deres deltagelse i talentklassen har haft nogen indflydelse på dette valg, hvortil halvdelen af eleverne svarer bekræftende. De siger bl.a.:

- *"Ja, det har det. Før talentklassen var jeg slet ikke interesseret i naturvidenskabelige fag. Så havde jeg ikke gået der, var jeg blevet sproglig."*

- *"Jeg har fået en bedre start … det var pga. talentklassen, at jeg valgte studieretningen med fysik."*

- *"Helt klart. Jeg fik mere interesse for fysik. Jeg tror ikke, jeg ville have valgt fysik, hvis jeg ikke havde haft det i talentklassen."*

Desuden har det for en af disse elever haft den konsekvens, at han har skiftet ungdomsuddannelse. Han havde egentlig en forventning om, at han ville tage en HHX, men valgte efter en måned at skifte til HTX, fordi han savnede de naturvidenskabelige fag.

De elever, der har valgt en ikke naturfaglig ungdomsuddannelse eller studieretning, har alle svaret benægtende til spørgsmålet. En enkelt svarer dog, at *"det mere har hjulpet mig lidt, fordi det jeg lærte er noget jeg kan bruge"* (underforstået på gymnasiet i den studieretning, hun har valgt).

Landspolitisk har der været interesse for, at få de unge til hurtigere at gå i gang med uddannelse. Set i dette lys, blev eleverne spurgt om, hvorvidt de før talentklassen havde overvejet at tage 10. klasse. Det havde to af eleverne. Den ene ville gerne på efterskole for at blive mere moden. Han havde hørt, at det var krævende at gå på gymnasiet, og han var ikke helt sikker på, om han magtede denne udfordring. Denne bekymring delte han med 25 % af de adspurgte elever, som alle på et eller andet tidspunkt havde været i tvivl om, hvorvidt de kunne klare en gymnasial uddannelse direkte fra 9. klasse, men som alle efterfølgende havde konkluderet, at hvis de kunne klare at være i talentklasse, så kunne de også klare en gymnasial udfordring. Desuden påpegede de, som en væsentlig faktor for deres valg, den positive effekt ved at have lært det gymnasiale miljø at kende.

Fremtidig uddannelse

Eleverne blev også spurgt, hvorvidt de tror, at deres deltagelse i talentklassen vil få indflydelse på deres fremtidige valg af uddannelse. Til det, er der kun én elev, der svarer bekræftende. Han fremfører, at *"de ting, som har været i talentklassen, er de ting som interesserer mig, og det er ligesom blevet dyrket"*. Derimod svarer langt den overvejende del klart nej til spørgsmålet eller markerer en tvivl:

- *"Det ved jeg godt nok ikke lige nu"* – eller

- *"Det er et godt spørgsmål, det har jeg egentlig ikke tænkt over."*

Så selvom de unge efter politisk målestok er målrettede, er de ikke så langt fremme i deres uddannelsesplanlægning.

Talentklassen set i bakspejlet.

Når eleverne bliver bedt om at kommentere, hvad de har fået ud af at gå i talentklassen, fremhæver næsten alle det faglige og det sociale – i vilkårlig rækkefølge. Kun en enkelt elevs oplevelser adskiller sig fra de øvriges. Denne elevs synspunkter omkring dette og de følgende spørgsmål er samlet under afsnittet "Den kritiske røst", så når der i det følgende bliver brugt ordet alle, vil det dække over de resterende 15 elever.

Det er forskelligt, hvordan eleverne udtrykker sig. Der er den type svar, hvor det faglige og det sociale bliver nævnt sideordnet:

- *"En masse gode venner. Jeg har lært en masse og fået gode oplevelser."*

- *"Jeg har både fået en masse faglig viden, som jeg ikke ville have fået i folkeskolen, og så har jeg også fået en masse venner."*

Men der er også en anden type svar, som uddyber forståelsen af det faglige og det sociale:

- *"Det har været et meget godt boost sådan fagligt, og så har det også været rigtig hyggeligt socialt at finde nogen med de samme interesser."*

- *"Jeg har fået en del socialt ud af det. Jeg har fundet ud af, at der godt kan ske noget andet i timerne, end at man bare skal sidde og kede sig."*

Disse to svar giver udtryk for, at der er en kobling mellem det faglige og det sociale. Det er ikke to separate faktorer, men de betinger hinanden, som det også kommer frem i følgende svar:

- *"Det, der har været vigtigst, er det sociale – for lige pludselig er vi en masse sammen, som vil det samme og har den samme interesse."*

Sammenholder man det med de følgende svar på spørgsmålet om, hvad der i talentklassen har gjort størst indtryk på dem, udvider det forståelsen.

Det største indtryk

Hvor det i det foregående spørgsmål virkede lidt tilfældigt, om eleverne nævnte det sociale eller det faglige først, og hvor det dér i højere grad gik hånd i hånd, forholder det sig markant anderledes i dette spørgsmål. Der er en tydelig tendens til, at det, som har overrasket dem allermest, har været det sociale – både at alle var engagerede men også, at de alle snakkede sammen.

> - *"Det var nok det sociale. Vi havde det godt alle sammen. Alle snakkede sammen."*
>
> - *"Det var nok det sociale. Det gik ikke kun ud på at lære en masse, men også ud på at være social."*

Selvom mange fremhæver det sociale, så er det ikke et socialt ungdomsmiljø, de efterlyser. Men de betoner i højere grad det at være en del af et lærende fællesskab og blive mødt på sine interesser som væsentligt:

> - *"Det har været fedt. Det, der har været vigtigst har været det sociale – for lige pludselig var vi en masse sammen, som ville det sammen og har den samme interesse. Modsat folkeskolen, hvor mange ikke gider, og resten bare laver det, fordi de skal."*
>
> - *"Det at finde nogen med de samme interesser. Det vil jeg sig. I folkeskolen er der ikke så mange… ikke på samme måde i hvert fald."*

Det er interessant, at der i elevernes betoning af det sociale i relation til det faglige også for nogen opstår en personlig og for dem uventet effekt, metaforisk måske som saltet, der fremhæver smagen i maden.

Der er også flere elever, der indirekte nævner, at der er sket en udvikling med dem. En elev påpeger for eksempel, at han har fået en del forberedelse, så han har udviklet sig fra at være en folkeskoleelev til en gymnasieelev. Udviklingen kunne gå på flere fronter:

> - *"Man turde prøve noget nyt. Det var vigtigt for mig, at jeg fik noget ud af det både fagligt og socialt. Især, at vi havde det så godt socialt, ellers tror jeg ikke, jeg havde fået nær så meget ud af det."*
>
> - *"Der var en god opbakning – så mange som genre ville lære noget, ligesom jeg selv gerne vil."*

Det er selvfølgelig ikke indlysende, hvad det betyder, at "turde prøve noget nyt", men hvis dette udsagn komplementerer en holdning, som andre elever har givet udtryk for, peger det på, at der i vendingen ligger en frihed til at bryde med den rolle, eleven har fået i sin egen stamklasse.

Det forholder sig imidlertid ikke sådan at det udelukkende er det sociale, der fokuseres på. Flere elever fremhæver også det fagligt høje niveau som noget, der gjorde indtryk på dem, samt mængden af alt det, de lærte.

- *”Det har været overraskende, hvor højt det faglige niveau egentlig har været.”*

- *”Al den viden der kom – alt det vi skulle lære.”*

Når flere elever i mange forskellige vendinger priser det sociale, kommer det frem, at det, som har gjort så stort et indtryk på dem, er at møde, hvad man lidt ophøjet vil kunne kalde ”soul-mates”, samt det at være med i et fællesskab, der lærer, og hvor det tilmed er både legitimt og sjovt at være.

Den kritiske røst

Som tidligere nævnt er der også en elev, der ikke føler, hun har fået fantastisk meget ud af at gå i talentklassen:

- *”Jeg har nok ikke fået så meget fagligt ud af det, som jeg havde regnet med… ud over et… indblik i, hvordan det er at gå på et gymnasium.”*

Det hun peger på er, at hun gerne ville have haft muligheden for at kunne vælge de naturvidenskabelige fag fra. Hun var meget interesseret i engelsk men havde ikke troet, at man skulle tage hele pakken. Og som hun siger, når det er noget, man frivilligt går til, så skal man kunne lide det hele, ellers bliver det bare som i den almindelige folkeskole.

Hun fortæller også, at det var meget anderledes at være i en klasse, hvor alle var på samme niveau:

- *”Jeg var vant til at være den, der interesserede mig mest for skole – det var jeg ikke længere.”*

På spørgsmålet om, hvilke argumenter hun ville bruge, hvis hun skulle reklamere for projektet, nævner hun, at hun ikke tror, man får så meget ud af det, som politikerne går og regner med, men det da er et positivt tiltag, at man nu kan vælge flere linier.

Udvidelsen af talenttilbuddet til i år også at omfatte humanistiske fag imødegår således meget af den kritik, som den kritiske røst har fremført.

Elevernes vurdering af talentklassen

Eleverne blev desuden spurgt om, hvilke argumenter de ville bruge i en ideologisk diskussion for eller imod talentklasser. Ikke underligt ville alle argumentere for vigtigheden af, at der fortsat er en talentklasse.

Der er tre kategorier af argumenter, som går igen hos eleverne: flere udfordringer, faglighed i en social kontekst samt et økonomisk aspekt, som til gengæld varierer fra et personligt til et politisk niveau.

Flere udfordringer:
I denne kategori er der både den positive og negative tilgang til, hvorfor det er godt med udfordringer:

- *"Jeg er lidt liberalistisk. Hvis man kan, skal man bruge sine evner og udvikle dem og komme frem i livet. I folkeskolen tager man mest hånd om de, der ikke kan så meget, og det synes jeg faktisk ikke er helt retfærdigt."*
- *"Godt man ikke altid skal vente på dem, som ikke kan."*
- *"Godt for dem som gerne vil gøre mere ud af skolen og gerne vil have flere udfordringer."*
- *"Det er godt at give unge bedre faglige udfordringer."*

Økonomisk aspekt:
I denne kategori skelner eleverne mellem på den ene side det rimelige i, at der både bruges penge til kompenserende undervisning for de elever, der ikke kan så meget, og til undervisning for dem, der har brug for flere udfordringer, og på den anden side gevinsten af det personlige "boost", der gør det muligt at komme hurtigere gennem skolesystemet uden at blive skoletræt med reference til, at *tid er penge*:

- *"Man kan bruge penge på dem, som er knap så dygtige, det er helt i orden, Når man snakker om, at vi skiller os ud* (her refereres der til sidste års avisskriverier) *så har man jo allerede skilt dem ud, der skal have hjælp til at læse. Så jeg kan ikke se noget problem i det, og det betyder meget socialt, at man er sammen med nogen socialt, som vil lære, så man ikke keder sig. I en klasse ved folk godt, hvem der er de dygtige og de knap så dygtige."*

- *"Det gør det nemmere at komme i gang med en uddannelse med det samme – og tid er penge, siger man jo."*

- *"Godt man ikke kører træt, men kommer hurtigt igennem skolesystemet."*

Faglighed i en social kontekst:
Det gennemgående træk er her, at de faglige udfordringer ikke skal ses isoleret, men at det væsentlige er, at det er sjovt at lære sammen med nogle, der har de samme interesser:

- *"Det er bedst at lære i fællesskab, man kan ikke bare sidde derhjemme."*

- *"Man har det sjov, og man lærer noget."*

- *"Det har betydet vildt meget for mig. Gjort en hel del for mig personligt. Vi har stadig et godt fællesskab."*

Der ses i svarene en tendens til, at de argumenter, der blev fremført i den offentlige debat, mens eleverne gik i talentklassen, har sat deres spor. Yderligere sætter det sig

sine spor, at eleverne stadig har godt gang i det fællesskab, de gennem deltagelsen i talentklassen fik grundlagt – de skulle f.eks. alle mødes til bowling den kommende lørdag. Det var tydeligvis vigtigt for nogle af dem og kom kraftigt til udtryk i specielt det sidste svar.

5. Afslutning

Følgeforskningen i talentprojektet ligger som det fremgår i forlængelse af den forskning, som blev gennemført i forbindelse med sidste års projekt. Der er fortsat interesse for at belyse de organisatoriske rammer, det pædagogiske indhold, talenteleverne og deres udbytte af deltagelsen i skolefaglig og social henseende.

Denne rapport har leveret en indledende beskrivelse af projektet med særlig fokus på dets organisatoriske rammer og udvikling. Vi har begrundet de forskningsmetodiske tilgange og beskrevet omfanget og karakteren af det datamateriale, som den endelige forskningsrapport vil bygge på. Desuden indgår der foreløbige analyser af interview med de tidligere talentklasseelever omkring deres videre uddannelsesforløb efter 9. klasse samt deres syn på, hvad deltagelsen i talentklassen har betydet for dem.

I den afsluttende forskningsrapport vil der indgå analyser og svar på de her skitserede forskningsinteresser. Det vil sige en yderligere uddybning af, hvorledes organisationen bag projektet fungerer, det pædagogiske indhold, hvad der kendetegner talenteleverne, og hvad deltagelsen i projektet betyder for dem i relation til uddannelse og øvrige liv. Desuden vil vi arbejde videre på den afklaring af indholdet i talentbegrebet, som blev indledt under forskningsarbejdet sidste år.

Referencer

Bourdieu, P. (1999): ”Understanding”. I Bourdieu, P. et al. *The Weight of the World. Social Suffering in Contemporary Society.* Polity Press.

Bourdieu, P. (2001): *Refleksiv sociologi – mål og midler.* Hans Reitzels Forlag.

Kvale, S. (2001): *InterView. En introduktion til det kvalitative forskningsinterview.* Hans Reitzels Forlag.

Olesen, S.G. (2001): *Om observation i institution og skole – introduktion til teori og metoder.* Forlaget PUC, Viborg-Seminariet.

Scott, D. & Usher, R. (2006): *Uddannelsesforskning. Data, metoder og teori til undersøgelse af uddannelser.* KLIM.